

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. L. IR UAB MEDICINOS BANKO GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. rugpjūčio 22 d. Nr. 242-343

Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. L. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir UAB Medicinos banko (toliau – bankas) kilusį ginčą dėl banko veiksmų, kuriais galėjo būti pažeistos pareiškėjos teisės.

N u s t a t y t a:

2011 m. sausio 6 d. bankas su pareiškėja sudarė banko sąskaitos sutartį Nr. *duomenys neskelbtini* (toliau – sutartis), kurios pagrindu pareiškėjai buvo atidaryta banko sąskaita Nr. *duomenys neskelbtini* (toliau – sąskaita). 2011 m. sausio 6 d. tarp pareiškėjos ir banko taip pat buvo sudaryta sąskaitos tvarkymo internetu sutartis Nr. *duomenys neskelbtini* dėl sąskaitos tvarkymo per banko internetinę bankinę sistemą.

2018 m. gegužės 26 d. pareiškėja kreipėsi į banką dėl iš jos sąskaitos nurašytų piniginių lėšų ir paprašė pateikti Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos (toliau – PLAIS) duomenis ir gautus banko procesinius dokumentus, patvirtinančius banko veiksmus, susijusius su lėšų nurašymu iš sąskaitos nuo 2018 m. gegužės 21 d. iki 2018 m. gegužės 22 d. Bankas 2018 m. birželio 7 d. atsakė į pareiškėjos kreipimąsi, nurodydamas, kad disponavimas pareiškėjos sąskaitoje esančiomis pinigėmis lėšomis 2018 m. gegužės 21 d. buvo apribotas naudojantis PLAIS, kurios tvarkytojas yra valstybės įmonė Registrų centras. Bankas nurodė, kad disponavimas pareiškėjos sąskaitoje esančiomis pinigėmis lėšomis buvo apribotas pagal šiuos antstolių nurodymus: 1) antstolės Audronės Muzikevičienės 2016 m. kovo 9 d. nurodymu vykdomojoje byloje Nr. *duomenys neskelbtini*; 2) antstolės Audronės Muzikevičienės 2016 m. gegužės 3 d. nurodymu vykdomojoje byloje Nr. *duomenys neskelbtini*; 3) antstolio Eduardo Sergejevo 2017 m. gruodžio 11 d. nurodymu vykdomojoje byloje Nr. *duomenys neskelbtini*. Bankas pažymėjo, kad per PLAIS, kurios tvarkytojas yra valstybės įmonė Registrų centras, banko gauti antstolių nurodymai yra vykdomi automatinio būdu, todėl nėra galimybės ir bankas neprivalo apie gautus nurodymus klientui pranešti prieš jų įvykdymą. Bankas papildomai pažymėjo, kad dėl detalesnės informacijos, koku teisiniu pagrindu buvo pateikti antstolių nurodymai, ir dėl pačių antstolių nurodymų gavimo pareiškėja turi kreiptis į minėtus nurodymus pateikusius antstolius.

Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo nurodydama, kad kreipėsi į banką dėl iš sąskaitos nurašytų piniginių lėšų, tačiau atsakymo negavo. Bankas atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi nurodė, kad atsakymas pareiškėjai buvo pateiktas elektroniniu paštu ir registruotu laišku, tačiau iš AB Lietuvos pašto interneto svetainės www.post.lt pateikiamų duomenų matyti, kad siuntos su banko atsakymu pareiškėjai įteikti nepavyko, todėl ji buvo grąžinta siuntėjui.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja taip pat nurodė, kad bankas nevykdė pareigos teikti informaciją apie pareiškėjos sąskaitą, nes raštu jos neinformavo apie sąskaitos blokavimą ir to priežastis. Be to, pareiškėja nurodo, kad, Turto arešto aktų registro duomenimis, piniginių lėšų suma jos sąskaitoje nėra areštuota, procesiniai dokumentai nepriimti ir elektroninių ryšių

priemonėmis per PLAIS nepateikti bankui. Atsižvelgdama į tai, pareiškėja daro išvadą, kad bankas taiko apribojimo priemones ir iš jos sąskaitos nurašo pinigines lėšas neturėdamas reikiamų dokumentų ir neteisėtai, todėl pareiškėja Lietuvos banko prašo įpareigoti banką panaikinti visus apribojimus ir sugrąžinti iš sąskaitos nurašytas pinigines lėšas.

Bankas atsakydamas į šiuos pareiškėjos argumentus nurodė, kad antstoliai nurodymus nutraukti piniginių lėšų mokėjimą ir nurodymus priverstinai nurašyti pinigines lėšas teikia kredito įstaigoms per PLAIS. Šie nurodymai kredito įstaigoms yra privalomi ir vykdytini, kredito įstaigos neturi nei teisės, nei pareigos kontroliuoti, ar antstolių per PLAIS pateikti nurodymai atitinka teisės aktų reikalavimus, skolininkas (kredito įstaigos klientas), nesutikdamas su antstolio veiksmais, turi teisę juos skusti įstatymų nustatyta tvarka, pareiga informuoti skolininką apie pateiktus nurodymus tenka antstoliui. Bankas nurodė, kad kredito įstaigos tokius antstolių nurodymus vykdo automatinio būdu. Kredito įstaiga, kiek tai susiję su banko sąskaitos tvarkymu pagal banko sąskaitos sutartį, tik pateikia informaciją klientui apie sąskaitoje atliktas operacijas ir lėšoms sąskaitoje pritaikytus antstolių apribojimus. Atsižvelgdama į tai, bankas teigia, kad pareiškėja dėl apribojimų panaikinimo ir iš sąskaitos nurašytų piniginių lėšų grąžinimo turi kreiptis į išieškojimus iš jos vykdančius antstolius, nes bankas nutraukė lėšų mokėjimą iš sąskaitos ir nurašė lėšas iš sąskaitos ne savo iniciatyva, o vykdydamas antstolių per PLAIS pateiktus privalomus nurodymus. Tuo remdamasis bankas prašo pareiškėjos reikalavimus atmesti kaip nepagrįstus.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl iš pareiškėjos sąskaitos nurašytų lėšų.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.922 straipsnio, kuriame yra numatyti lėšų iš sąskaitos nurašymo pagrindai, 2 dalyje yra numatyta, kad be kliento nurodymo lėšos iš sąskaitos gali būti nurašomos teismo sprendimu, taip pat kitais įstatyme arba banko sąskaitos sutartyje numatytais atvejais. Tarp šalių sudarytos sutarties 6.12.1 papunktyje nurodyta, kad Lietuvos Respublikoje galiojančiuose teisės aktuose nustatytais atvejais, kai vykdomas priverstinis lėšų išieškojimas (nurašymas), lėšos nurašomos iš kliento (mokėtojo) mokėjimo sąskaitos be kliento (mokėtojo) sutikimo.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 689 straipsnio 1 dalimi, išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje, arba disponavimo tokioje sąskaitoje laikomomis pinigėmis lėšomis apribojimą antstolis vykdo elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS CPK, Vyriausybės, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2005 m. spalio 27 d. įsakymu „Dėl sprendimų vykdymo instrukcijos patvirtinimo“ Nr. 1R-352 patvirtintos Sprendimų vykdymo instrukcijos (toliau – Sprendimų vykdymo instrukcija) ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka.

CPK 689 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, įtvirtinta, kad antstolis, vykdydamas išieškojimą, elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS pateikia atitinkamai įstaigai nurodymą priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas skolai ir vykdymo išlaidoms padengti. Šiame nurodyme turi būti nurodytas priverstinio lėšų nurašymo pagrindas, piniginių lėšų, kurios priverstinai nurašomos, suma ir reikalavimų patenkinimo eilė. Atitinkama nuostata įtvirtinta ir Sprendimų vykdymo instrukcijos 71 punkte: išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje, antstolis vykdo PLAIS pateikdamas nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas. Taip pat pažymėtina, kad teisės aktuose nėra numatyta išimčių, kad tam tikrais atvejais kredito įstaigai turėtų būti pateikti dokumentai ir fiziniu būdu, todėl darytina išvada, kad per PLAIS gauti nurodymai (PLAIS sistemoje pateikti duomenys) bankui yra pakankamas pagrindas vykdyti antstolio nurodymą. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2012 m. balandžio

19 d. įsakymu Nr. 1R-126 patvirtintų Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos nuostatų (toliau – PLAIS nuostatai) 4.9 papunktyje yra apibrėžta, kad nurašymo nurodymas yra nurašymo nurodymų teikėjų elektroninių ryšių priemonėmis pateiktas ir informacinės sistemos suformuotas besąlygiškas nurodymas nurašyti konkrečią sumą iš skolininko sąskaitų kredito įstaigose ir pervesti į nurašymo nurodymo teikėjo nurodytą sąskaitą kredito įstaigoje. Iš išdėstytų nuostatų matyti, kad per PLAIS pateikiamas antstolio reikalavimas nurašyti pinigines lėšas iš nurodytos sąskaitos kredito įstaigai yra privalomas ir vykdomas besąlygiškai, tai reiškia, kad bankas gavęs tokį nurodymą jį vykdo nevertindamas antstolio veiksmų teisėtumo. Taip pat pažymėtina, kad, pagal CPK 585 straipsnio 1 dalį, antstolio reikalavimai (šiuo atveju antstolio nurodymai nurašyti pinigines lėšas) privalomi visiems asmenims ir turi būti įvykdytini per antstolio nustatytą terminą (šiuo atveju dėl lėšų nurašymo – kredito įstaiga ne vėliau kaip kitą darbo dieną privalo pervesti lėšas (CPK 686 str. 6 d.) Teisės aktuose nėra numatyta atvejų, dėl kurių būtų galima atsisakyti vykdyti antstolių reikalavimus, be to, CPK 585 straipsnio 2 dalyje yra numatyta, kad asmeniui, kuris nevykdo antstolio reikalavimo ar kitaip kliudo antstoliui vykdyti vykdomuosius dokumentus, gali būti skiriama bauda.

Vertinant pareiškėjos argumentus, kad bankas lėšas iš jos sąskaitos nurašė neturėdamas per PLAIS pateiktų antstolių nurodymų, pažymėtina, bankas taip pat pateikė informaciją apie pareiškėjos sąskaitai 2018 m. gegužės 21 d. taikytus banko naudojamos bankinės apskaitos sistemos apribojimus. Iš minėtos sistemos išrašo matyti, kad antstolės Audronės Muzikevičienės 2016 m. kovo 9 d. nurodymu vykdomojoje byloje Nr. *duomenys neskelbtini* pritaikytas 82,63 Eur apribojimas, o 2016 m. gegužės 3 d. nurodymu vykdomojoje byloje Nr. *duomenys neskelbtini* pritaikytas 307,50 Eur apribojimas. Taip pat matyti, kad antstolio Eduardo Sergėjevo 2017 m. gruodžio 11 d. nurodymu vykdomojoje byloje Nr. *duomenys neskelbtini* pritaikytas 1 298,21 Eur apribojimas. Lietuvos bankui pateikti pareiškėjos sąskaitos išrašai patvirtina, kad 2018 m. gegužės 22 d. lėšos iš pareiškėjos sąskaitos buvo pervestos į antstolės Audronės Muzikevičienės sąskaitą pagal nurodymus vykdomosiose bylose Nr. *duomenys neskelbtini* ir Nr. *duomenys neskelbtini* (37,73 Eur), laukelyje „operacijos tipas“ nurodant „SEPA tarpbankinis mokėjimas (plais)“, už pavedimus buvo pritaikyti banko komisiniai mokesčiai „už mokėjimo pavedimus, kai nurašoma pagal PLAIS“ (0,87 Eur) (mokestis nustatytas banko Paslaugų ir operacijų kainyne, galiojusiame nuo 2018 m. gegužės 1 d. iki 2018 m. birželio 15 d.) ir VĮ Registrų centro PLAIS palaikymo mokestis, laukelyje „operacijos tipas“ nurodant „PLAIS komisinis mokestis RC“ (1,02 Eur) (mokestis patvirtintas Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. 1R-193 „Dėl Piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos palaikymo mokesčio dydžio nustatymo ir piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos palaikymo mokesčio dydžio nurašymo ir gražinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2018 m. balandžio 1 d. redakcija). Sąskaitos išrašas taip pat patvirtina, kad 2018 m. gegužės 22 d. iš pareiškėjos sąskaitos lėšos buvo pervestos į antstolio Eduardo Sergėjevo sąskaitą pagal nurodymą vykdomojoje byloje Nr. *duomenys neskelbtini* (125,58 Eur), laukelyje „operacijos tipas“ nurodant „SEPA tarpbankinis mokėjimas (plais)“, už pavedimą taip pat buvo pritaikytas banko komisinis mokestis „už mokėjimo pavedimus, kai nurašoma pagal PLAIS“ (0,87 Eur) ir VĮ Registrų centro PLAIS palaikymo mokestis (1,02 Eur), kurio laukelyje „operacijos tipas“ nurodyta „PLAIS komisinis mokestis RC“. Taip pat pažymėtina, kad įvykdžius minėtus nurašymus pareiškėjos sąskaitos likutis buvo 0,88 Eur, todėl nebuvo galimybės įvykdyti visų antstolių nurodymų. Lietuvos banko nuomone, šie duomenys patvirtina, kad lėšos iš pareiškėjos sąskaitos buvo nurašytos vykdam antstolių nurodymus, gautus per PLAIS, o kaip prieš tai minėta, per PLAIS pateiktus nurodymus kredito įstaigos vykdo privalomai ir besąlygiškai.

Pareiškėja teigia, kad, Turto arešto aktų registro duomenimis, piniginių lėšų suma jos sąskaitoje nėra areštuota, todėl bankas lėšas nurašė neturėdamas tam pagrindo. Vertinant Lietuvos bankui pateiktus duomenis, nėra pagrindo teigti, kad lėšos pareiškėjos sąskaitoje buvo areštuotos, nes iš pateikto sąskaitos išrašo matyti, kad lėšos buvo nurašytos (pervestos į antstolių deponitines sąskaitas). Sprendimų vykdymo instrukcijos prieduose yra patvirtintos antstolių privalomos naudoti procesinių dokumentų formos (Sprendimų vykdymo instrukcijos 2 punktą), instrukcijos 8

priede patvirtinta Nurodymo priverstinai nurašyti pinigines lėšas forma, o 10 priede – Nurodymo laikinai areštuoti pinigines lėšas forma. Pažymėtina, kad nurodymas priverstinai nurašyti pinigines lėšas ir nurodymas laikinai areštuoti pinigines lėšas yra skirtingos priemonės, kurios sukelia skirtingas teises pasekmes, nes nurodymas areštuoti pinigines lėšas pirmiausia yra registruojamas Turto arešto aktų registre, tokiu atveju lėšos yra areštuojamos ir lieka sąskaitoje, o pateikus nurodymą nurašyti pinigines lėšas, lėšos iš sąskaitos nurašomos ne vėliau kaip kitą darbo dieną. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos turto arešto aktų registro įstatymo 6 straipsnyje yra nurodyta, kad Turto arešto aktų registro objektas yra Turto arešto aktų registre registruojami teismų, antstolių, prokurorų, Valstybinės mokesčių inspekcijos, kitų valstybės institucijų ir pareigūnų turto arešto aktai, kuriais įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka laikinai priverstinai apribojamos teisės į Lietuvos Respublikoje esantį turtą, jį areštuojant. Vadinasi, antstolių nurodymai Turto arešto aktų registre yra registruojami tuomet, kai antstolis nusprendžia būtent areštuoti pinigines lėšas sąskaitoje, o ne jas nurašyti. Ginčo atveju, kaip minėta, buvo pateikti nurodymai nurašyti pinigines lėšas.

Pareiškėja kreipimesi į Lietuvos banką taip pat nurodo, kad bankas neinformavo jos apie iš jos sąskaitos nurašomas lėšas, todėl pažeidė tarp pareiškėjos ir banko sudarytos banko sąskaitos sutarties nuostatas. Vertinant šiuos pareiškėjos argumentus, pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad mokėjimo paslaugų teikėjas, nurašęs tam tikros mokėjimo operacijos sumą iš mokėtojo sąskaitos arba, kai mokėtojas nenaudoja mokėjimo sąskaitos, gavęs mokėjimo nurodymą, nedelsdamas raštu popieriuje arba naudodamas kitą patvariąją laikmeną pateikia mokėtojui su jo suteiktomis paslaugomis susijusius duomenis (arba sudaro galimybę bendrojoje sutartyje numatytu, lengvai prieinamu būdu su šiais duomenimis susipažinti). Šiuo atveju šalys sutarties 2.3 papunktyje buvo susitarę, kad bankas įsipareigoja „teikti informaciją, susijusią su Sąskaita ir joje vykdomomis mokėjimo operacijomis: šalims pasirašius Informacijos teikimo apie sąskaitas GSM SMS ryšiu sutartį – telefonu, arba (ir) šalims pasirašius Sąskaitos tvarkymo internetu sutartį – per Internetinę banko sistemą (IBS)“. Šalys buvo pasirašiusios sąskaitos tvarkymo internetu sutartį dėl sąskaitos tvarkymo per banko internetinę bankinę sistemą, todėl su sąskaita susijusi informacija pareiškėjai turėjo būti teikiama per internetinę banko sistemą.

Iš banko pateiktų duomenų matyti, kad informacija apie nurašytas lėšas, nurodymus pateikusius antstolius ir vykdomųjų bylų numerius buvo matoma pareiškėjos sąskaitos išrašė. Taip pat bankas, gavęs pareiškėjos paklausimą raštu, atsakymą su prašoma informacija pareiškėjai pateikė registruotu laišku, tačiau iš AB Lietuvos pašto interneto svetainės www.post.lt pateikiamų duomenų matyti, kad siuntos su banko atsakymu pareiškėjai įteikti nepavyko, todėl ji buvo grąžinta siuntėjui.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjai informacija apie iš jos sąskaitos nurašomas lėšas buvo pateikta internetinėje banko sistemoje, bei į tai, kad banko atsakymo, siųsto registruotu laišku, pareiškėja pati neatsiėmė iš pašto, nėra pagrindo teigti, kad bankas nesilaikė sutarties ir teisės aktų reikalavimų, įpareigojančių teikti su sąskaita susijusią informaciją.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad antstolis išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje, vykdo per PLAIS, pateikdamas nurodymą priverstinai nurašyti pinigines lėšas, o antstolio pateikiamas nurašymo nurodymas yra informacinės sistemos suformuotas besąlygiškas nurodymas nurašyti konkrečią sumą iš skolininko sąskaitų kredito įstaigose ir pervesti į nurašymo nurodymo teikėjo nurodytą sąskaitą kredito įstaigoje. Atsižvelgiant į tai, kad ginčo šalių pateikta informacija patvirtina, kad lėšos iš pareiškėjos sąskaitos buvo nurašytos vykdam iš PLAIS gautą nurodymą, darytina išvada, kad banko veiksmai vykdam minėtus nurodymus ir nurašant lėšas buvo teisėti ir pagrįsti, todėl pareiškėjos reikalavimas bankui panaikinti visus apribojimus ir sugrąžinti iš sąskaitos nurašytas pinigines lėšas yra atmetinas kaip nepagrįstas.

Papildomai pažymėtina, kad nagrinėjant ginčą nebuvo vertinti antstolių veiksmai ir jų teisėtumas, o dėl pritaikytų apribojimų ir iš sąskaitos nurašytų lėšų grąžinimo pareiškėja turi teisę

kreiptis į išieškojimą vykdančius antstolius. Atkreiptinas dėmesys, kad antstolių veiksmai skundžiami bendrosios kompetencijos teismui CPK 510 straipsnyje nustatyta tvarka.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos A. L. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius